

SUNDHED & FOREBYGGELSE

Dato: 9. september 2010

Sagsnr.: 2010-7700

Dok.nr.: 2010-132812

Rammeoplæg

Ballerup Kommunes SundhedsHus

Indhold

<u>1.0 Formål</u>	3
<u>2.0 SundhedsHusets faciliteter</u>	4
<u>De fysiske rammer</u>	4
<u>SundhedsHusets fokusområder og hovedopgaver</u>	5
<u>SundhedsHus for alle</u>	5
<u>3.0 Sammenhængende indsats for forebyggelsen og de kronisk syge</u>	6
<u>Helhedsorienteret og tværfaglig tilgang</u>	7
<u>Graduering i SundhedsHusets indsatser</u>	7
<u>SundhedsHusets rolle</u>	8
<u>4.0 SundhedsHusets aktiviteter</u>	8
<u>Kommunale sundhedsfremme og forebyggelsesaktiviteter med udgangspunkt i SundhedsHuset</u>	8
<u>Fastholdelses- og netværksaktiviteter varetaget af frivillige foreninger</u>	9
<u>Øvrige Rådgivende funktioner</u>	9
<u>Sundhedsfremme og forebyggelsesinitiativer varetaget af eksterne aktører</u>	9
<u>5.0 Kommunikationsstrategi</u>	9
<u>Hjemmeside</u>	9
<u>Lokal information</u>	9
<u>Praktisk info i SundhedsHuset</u>	10
<u>6.0 Tids- og handleplan</u>	10

1.0 Formål

Formålet med dette rammeoplæg er at skabe et fornyet fælles afsæt for etablering og opstart af Ballerup Kommunes SundhedsHus. Tilblivelsen af SundhedsHuset har strakt sig over en periode, hvor erfaringsgrundlaget for sundhedsfremme- og forebyggelsesopgaverne er blevet konkretiseret, ikke mindst i relation til kommunens opgaver indenfor den patientrettede forebyggelse.

Rammeoplægget tager sit udgangspunkt i "skitseoplæg til Ballerup Sundhedscenter"¹, der blev udarbejdet i 2007, hvor det overordnede formål med SundhedsHuset blev formuleret således:

"Formålet er at skabe en fysisk og organisatorisk ramme for sundhedsfremme og forebyggelsesinitiativerne, og dermed tilføre borgerne en øget sundhedsværdi gennem skabelse af sammenhæng i kommunens sundhedsydelse. Derudover skal de fysiske rammer understøtte det tværfaglige samarbejde i forhold til patientforeninger og øvrige frivillige foreninger".

SundhedsHusets opgavevaretagelse skal rette sig såvel mod den borgerrettede som den patientrettede forebyggelse.

Siden kommunalreformen i 2007 er der opbygget et solidt erfaringsgrundlag i forbindelse med den borgerrettede forebyggelse. Indsatsen vil blive videreført og videreudviklet med udgangspunkt i SundhedsHuset – og i tæt samspil med SundhedsHusets øvrige aktiviteter og samarbejdspartner. Med udgangspunkt i sundhedspolitikken skal de mange forskellige aktører i SundhedsHuset fastholde og understøtte den tværgående indsats eksempelvis i relation til børne- og ungeområdet, arbejdsmarkedsområdet, ældreområdet mv.

Mindskelse af den sociale ulighed i sundhed vil – også fremadrettet – være højt prioriteret i tilrettelæggelsen af indsatsen.

Erfaringsgrundlaget i forhold til den patientrettede forebyggelse er især indhøstet i forbindelse med forarbejdet til implementering af forløbsprogrammerne i regi af Sundhedsaftalekomplekset. Ansvar for den patientrettede forebyggelse er et delt ansvar mellem regioner og kommuner og den præcise arbejdsfordeling aftales i Sundhedsaftalen. I perioden 2011 – 2014 forventes Ballerup Kommune således at implementere forløbsprogrammer indenfor KOL og type 2 diabetes. Implementering af forløbsprogrammer indenfor hjerte-kar og demensområdet forventes drøftet indenfor sundhedsaftalens aftaleperiode.

Inddragelse af interessenter i forbindelse med udarbejdelsen af det fornyede rammeoplæg har været en vigtig prioritering. Der har derfor været gennemført en omfattende dialogproces i perioden maj – august med Råd, Nævn, patientforeninger, interne samarbejdspartnere og andre interesserede. De mange input er løbende blevet indarbejdet i dette rammeoplæg.

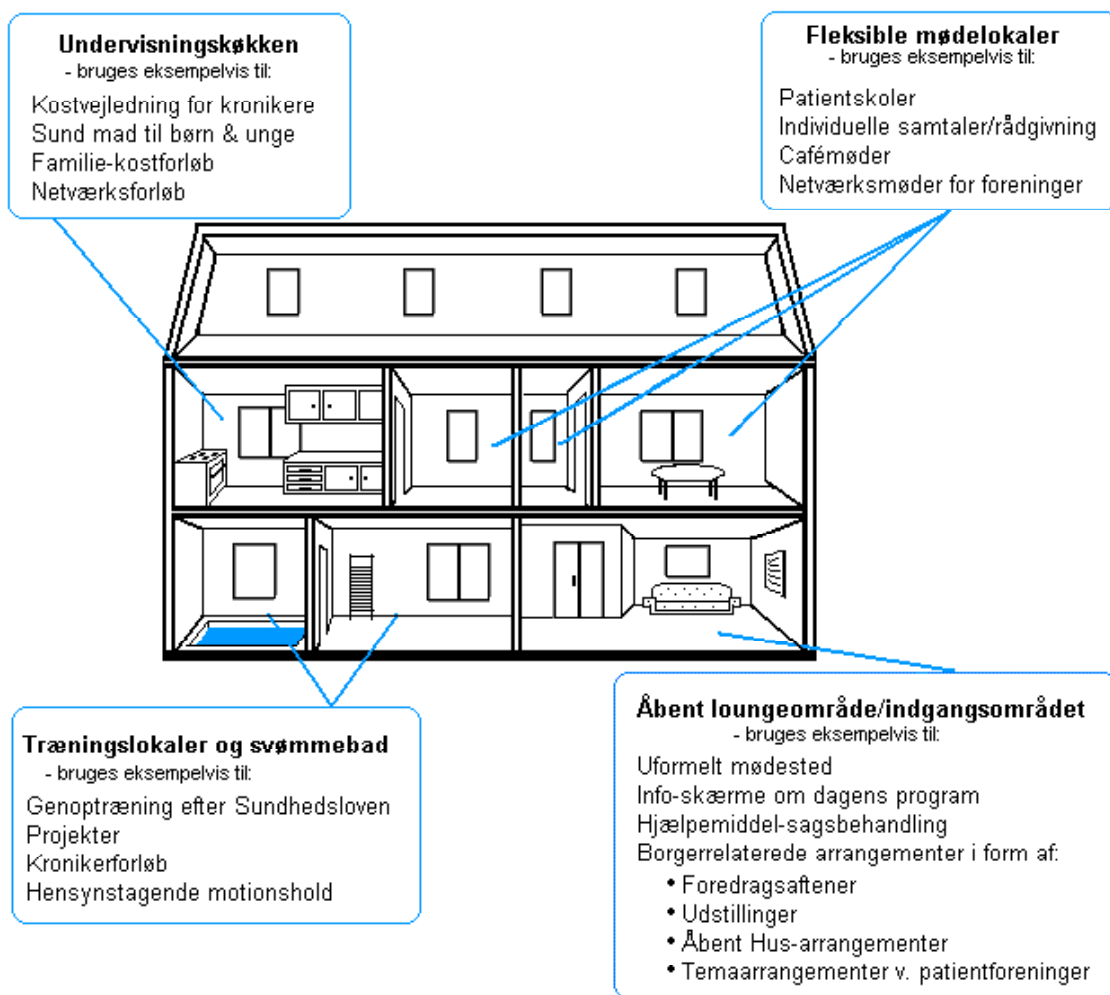
SundhedsHuset forventes at åbne i marts 2011.

¹ Sundhedscenter Ballerup, Skitseoplæg til politisk beslutning vedrørende etablering af Sundhedscenter Ballerup, Afdelingen for S&F i samarbejde med Type2dialog A/S, oktober 2006

2.0 SundhedsHusets faciliteter

De fysiske rammer

Ballerup Kommunes SundhedsHus placeres fysisk i vestfløjen på den tidligere Parkskole. Dertil bygges en ny administrationsbygning i tre etager, der forbindes med vestfløjen med en mellembygning i en let glaskonstruktion med elevator til alle tre etager. I fysisk tilknytning til SundhedsHuset får Hjælpe-middelteamet samt Træning & Aktivitet egen opgaveløsning. Det samlede om- og tilbyggede areal indeholder både fællesarealer, der deles med en række øvrige aktører og arealer til SundhedsHusets aktiviteter.

Aktiviteterne i SundhedsHusets lokaler skal have et sundhedsfremmende og forebyggende sigte. Med det formål at sikre så høj anvendelsesgrad som muligt understøttes de fleksible anvendelsesmuligheder af et bookingsystem. I den store gymnastiksal samt i loungeområdet etableres teleslyngeanlæg. Mødefaciliteterne etableres med it-adgang, og der vil være mulighed for adgang til diverse av-udstyr.

Det åbne loungeområde indrettes som et centralt område for SundhedsHusets virke. Det er her, der kan afholdes diverse åbne arrangementer, tema- og netværksmøder, samt opstå uformelle møder mellem brugerne i tiden før og efter aktiviteterne. Området er ubemandet,

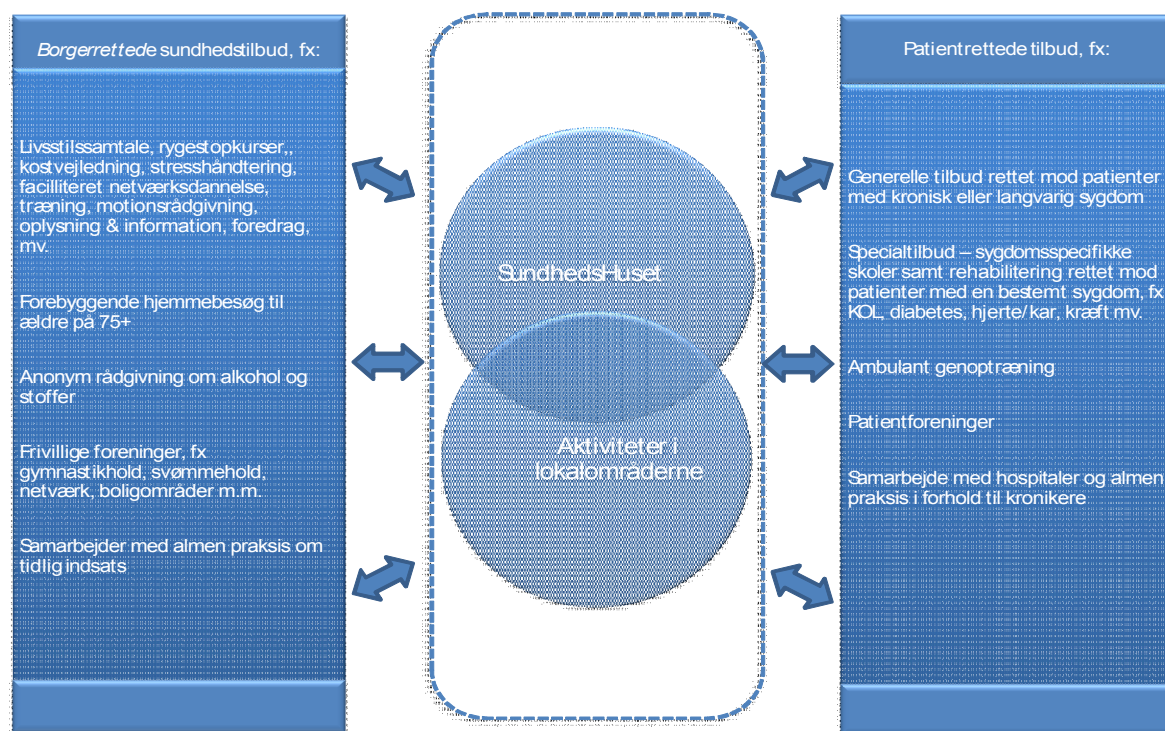
men tydelig skiltning og info-skærme vil oplyse om dagens arrangementer og hvor de foregår. Fra området vil der være adgang til mindre faciliteter til anretning af kaffe mv.. I forbindelse med indretningen vil det blive overvejet, hvorledes og i hvilket omfang de frivillige foreninger kan opbevare materialer til brug i aktiviteterne. SundhedsHuset udstyres med et elektronisk låsesystem, og kan dermed anvendes såvel om aftenen som i weekenderne, og det forventes, at der kan afholdes aktiviteter i tidsrummet 8.00 – 22.00.

SundhedsHusets fokusområder og hovedopgaver

I relation til Ballerup Kommunes Sundhedspolitik indgår SundhedsHuset som væsentlig aktør i forhold til at understøtte den enkeltes mulighed for at træffe de sunde valg.

SundhedsHusets opgavefelt omfatter såvel borgerrettet som patientrettet forebyggelse. Derudover skal SundhedsHuset virke som platform for sundhedsaktiviteter på tværs af foreninger, fx patientforeninger, og andre frivillige foreninger, mv.

Kendetegnet for den sundhedsfremmende og forebyggende indsats i Ballerup Kommune har været den meget aktive inddragelse af lokalmiljøerne i aktiviteterne. Det udadrettede forebyggelsesarbejde vægtes fortsat højt og betragtes som en vigtig del af SundhedsHusets opgavevaretagelse.

Borgerens indgang til SundhedsHuset er meget varieret. Nogle kan komme af interesse, andre kan være henvist af egen læge, nogle kan komme som en del af et undervisnings- eller aktiveringsforløb. Fælles for indsatserne i SundhedsHuset er, at de har karakter af et systematisk forløb af en afgrænset varighed med et tilknyttet sigte for fastholdelse af livsstilsændringen. Lidt populært sagt er ydelserne i SundhedsHuset et "boost" i den rigtige retning for den enkelte, men ikke en livslang ydelse i samme tilbud.

Etablering af fastholdelsesaktiviteter, hvor de nye vaner kan fortsætte, vil derfor blive tænkt ind i koncepterne for sundhedstilbuddene. Det kan fx være i form af netværk,

hensyntagende motionshold mv.

SundhedsHus for alle

SundhedsHuset vil i samarbejde med forskellige aktører successivt igangsætte, etablere og videreudvikle en bred vifte af aktiviteter fx indenfor kost, rygning, fysisk aktivitet, mental sundhed, trivsel, og rådgivning i forhold til livsstil. SundhedsHuset i Ballerup Kommune er således alle borgernes SundhedsHus. Det gælder især de borgere, som det erfaringsmæssigt kan være svært at tiltrække til Kommunens almene sundhedstilbud og – projekter.

Det kan fx være:

- borgere som ikke oplever, at de har et behov/ikke er interesserede i sundhed
- borgere som måske er interesserede, men som har travlt med studier/job, familie og fritidsinteresser
- borgere som ikke føler sig trygge ved at deltage i åbne Kommunale tilbud eller som har svært ved at følge strukturerede/længerevarende/forpligtende forløb

Eksempler på **borgergrupper** som bør have særligt fokus inkluderer:

- Borgere af anden etnisk oprindelse, borgere der "færdes" på andre sprog end dansk
- Børn og børnefamilier
- Store skolebørn (14-18 år)
- Mænd
- Borgere med psykiske lidelser
- Særlige patientgrupper, fx diabetes 2, hjerte-kar, KOL, kræft mv.
- Pårørende
- Ensomme
- Enker og enkemænd

3.0 Sammenhængende indsats for forebyggelsen og de kronisk syge

Udviklingen i antallet af borgere med enten en eller flere kroniske lidelser er i stigning. Det vurderes således, at ca. 1/3 af den danske befolkning er berørt.

Såvel ud fra en borgervinkel som en samfundsøkonomisk vinkel er det formålstjeneligt, at indsatsen overfor de kronisk syge foregår som en gradueret indsats og på så lavt et indsatsniveau som muligt. Målet er, at borgere med kronisk sygdom lever så velfungerende et liv som muligt med en tilhørende god livskvalitet via et velreguleret behandlingsforløb, god sygdomsindsigt og høj egenomsorg.

Indsatsen overfor de kronisk syge er et delt ansvar mellem hospitalerne og kommunerne. I Ballerup Kommune løftes kronikerindsatsen via en samlet og koordineret indsats i tæt kobling til de øvrige indsatser inden for forebyggelsesområdet, hjemmesygeplejen og plejecentrene, træningsområdet, samt rådgivningsfunktionerne i relation til livsstilsproblematikker (rygning, rusmidler mv.). Indsatsen i SundhedsHuset skal derfor foregå som en systematisk indsats, der hænger sammen med det øvrige sundhedsvæsen og til øvrige fagområder. Det er også et mål, at der dermed skabes synergi og omkostningseffektivitet i opgaveløsningen.

Den borgerrettede forebyggelse tilrettelægges, så den rummer en række forskellige typer af aktiviteter og når ud i på mange forskellige forebyggelsesarenaer. Boligområderne, skolerne og daginstitutionerne er områder, der er særligt vigtige.

Det betyder, at der fortsat skal arbejdes med såvel enkeltstående arrangementer der har til

formål at sætte fokus på sundhed og/eller formidle viden om sundhed og livsstil, som længerevarende projekter, der har til formål at understøtte sundhed og trivsel i Kommunens lokalområder.

Der vil fortsat blive gennemført, såvel brede indsatser, der retter sig mod en bred gruppe af borgere, som mere fokuserede indsatser, der er målrettet udvalgte grupper af borgere. Mindskelse af social ulighed i sundhed er et højt prioriteret område i forbindelse med den borgerrettede forebyggelse. I praksis betyder det, at indsatserne tilrettelægges med særligt hensyntagen til borgergrupper, som er udfordret på en række sociale faktorer (som fx uddannelse, tilknytning til arbejdsmarked og boligforhold mv.). Det sker både i forbindelse med de brede indsatser og de mere fokuserede indsatser.

Helhedsorienteret og tværfaglig tilgang

Med henblik på at sikre en helhedsorienteret tilgang og understøtte forankring af forebyggelsesindsatsen i organisationen såvel som i lokalområderne arbejdes der målrettet med en tværfaglig og tværsektoriel tilgang. I praksis betyder det, at en stor del af forebyggelsesindsatsen planlægges, gennemføres og følges op i tæt samarbejde med såvel interne som eksterne samarbejdsparter. Med udgangspunkt i de politiske prioriteringer og Ballerup Kommunes demografi udgør de almene boligorganisationer områder i Kommunen en vigtig samarbejdspart. I tillæg hertil samarbejdes der bredt med foreningslivet i Kommunen. Det tilstræbes, at indsatserne tilrettelægges, så der opnås den højest mulige grad af borgerinddragelse i alle dele af forløbet.

Filosofien bag opgavevaretagelsen i SundhedsHuset er at skabe sammenhæng mellem de borgerrettede og patientrettede forebyggelsesindsatser, hvor det giver mening, samt indgå i samarbejdsrelationer med øvrige aktører i forhold til fælles målgrupper.

Det betyder, at SundhedsHuset kan være med til at skabe rammen for fx:

- Samarbejdsindsatser der retter sig mod at knække overvægtskurven for børn og unge via samarbejde med sundhedsplejen, daginstitutionerne, skolerne, forældrene mv.
- Sammenhæng i træningsindsatserne indenfor KOL-, Hjerne-, Hjerte-kar-, diabetesforløbsprogrammerne med §140 træningen (ambulant genoptræning).

Graduering i SundhedsHusets indsatser

Som tidligere nævnt vil indsatserne i SundhedsHuset have forskellig tyngde. Nedenstående figur illustrerer den forventede bredde i indsatserne fra den rene borgerrettede forebyggelse til den egentlige rehabilitering, som aftales i forløbsprogrammerne mellem hospital og kommune.

SundhedsHusets rolle

På baggrund af ovenstående kan det præciseres, at Sundhedshusets rolle er:

At skabe rammer for en sammenhængende opgaveløsning indenfor sundhedsfremme og forebyggelse med borgeren i centrum.

Denne rolle kan udspilles under følgende forudsætninger:

- Fælles forløb med integration af den borgerrettede og patientrettede forebyggelse
- Tværfagligt samarbejde med øvrige afdelinger, aktører i sundhedsvæsenet, samt frivillige i form af patientforeninger og øvrige foreninger.

4.0 SundhedsHusets aktiviteter

SundhedsHusets aktiviteter udvikles i et tæt samarbejde med og inddragelse af de mange forskellige målgrupper. Aktiviteterne vil blive igangsat successivt og udvikles i takt med etableringen af samarbejdsrelationerne.

Aktiviteterne skal have en sundhedsfremmende og forebyggende værdi og så vidt muligt bygge på principperne om "best practise" og evidens.

Formålet med aktiviteterne er at forbedre sundhedstilstanden for de deltagende borgere gennem en ændring af livsstil, således at borgerne opnår handlekompetence og viden til at ændre udvalgte livsstilsområder i hverdagen – og derigennem opnå øget trivsel samt fysisk og mentalt overskud til hverdagens krav.

Aktiviteterne i SundhedsHuset understøtter de øvrige forebyggelsesstrategier og kan ikke stå alene. Det er især væsentligt at fastholde fokus på synergien til den strukturelle forebyggelse, samt understrege nødvendigheden af det tværfaglige og tværsektorielle løft i aktiviteterne.

Et væsentligt indsatsområde i aktiviteterne er derfor afholdelse af jævnlige netværks- og inspirationsmøder for at styrke samarbejdsrelationerne og give mulighed for vidensdeling. Desuden vil dette også skabe gode forudsætninger for en kontinuerlig erfaringsopsamling og udvikling af SundhedsHuset.

Nedenfor er angivet en række eksempler på aktiviteter i SundhedsHuset. Aktiviteterne er ikke udtømmende, men er et godt udgangspunkt for husets virke. Nye aktiviteter integreres i takt med det tidsmæssige og økonomiske råderum.

Kommunale sundhedsfremme og forebyggelsesaktiviteter med udgangspunkt i SundhedsHuset

- KRAMS-området:
 - Kost- og motionsvejledning, kostværksted, rygestopkurser, åben rådgivning vedr. rusmidler, sundhedssamtaler, stresshåndtering, aktiviteter i boligområder mv.
- Netværk

- Mødregupper, sundhedsagenter, opbygning af samarbejdsrelationer med frivillige foreninger herunder patientforeninger
- Patientrettet forebyggelse
 - "Lær at leve med kronisk sygdom", brede og specifikke tilbud
- Åbne arrangementer
 - temaaftener, fyraftensmøder, Åbent Hus arrangementer
- Øvrige indsatsområder
 - Udvikling og igangsætning af aktiviteter i samarbejde imellem sektorer og afdelinger fx i forbindelse med; forløbsprogrammer, Motion på Recept, kompetenceudvikling af medarbejdere i øvrige afdelinger, opsporing af borgere med særlige behov,
 - Netværks- og inspirationsmøder til styrkelse af samarbejdsrelationer og vidensdeling (fx om sundhed, stress og depression e.l.).
 - Samarbejde med folkeskoler om rygeforebyggelsesindsatser herunder også oplysning om livsstilssygdomme og andre risikofaktorer,
 - Systematisk information om tilbud til ansatte i fx Ældreplejen, skoleområdet og børneinstitutioner, Jobcentret, mv.

Fastholdelses- og netværksaktiviteter varetaget af frivillige foreninger

Aktiviteterne kan såvel foregå i SundhedsHuset som andre steder og det er foreningerne der varetager aktiviteten. Eksempler på aktiviteter:

- Åbent hus-arrangementer, foredrags- og temaaftener for borgere om livsstilssygdomme,
- Samarbejde om forankring og fastholdelse af borgere, fx netværksmøder, vægtabsfokus, aktivering af mindre mobile ældre, samvær efter træning, gå-ture og træning i naturen, hensyntagende motion, selvhjælps- og pårørendegrupper
- Erfa-grupper på tværs af patientforeningerne, månedlige møder for foreningerne, hvor koordinering og planlægning af foreningernes aktiviteter mm. kan foregå, samarbejde om uddannelse af frivillige.

Øvrige Rådgivende funktioner

SundhedsHuset kan på forskellig vis understøtte de frivillige organisationer med aktiviteter, der understøtter netværk på tværs af foreninger og frivillige organisationer, samt udvikler samarbejde med de frivillige foreninger med henblik på igangsætning af fremtidige projekter.

Sundhedsfremme og forebyggelsesinitiativer varetaget af eksterne aktører

Der kan også være aktiviteter, der varetages af eksterne aktører. Det kan fx være en aftenskole, der afholder et kursus i Førstehjælp.

5.0 Kommunikationsstrategi

Hovedformålet med kommunikationsstrategien er at informere både brugere og samarbejdspartner om, hvad de kan bruge SundhedsHuset til. Ud fra denne målsætning indeholder strategien følgende hovedtræk:

Hjemmeside

SundhedsHuset får sin egen hjemmeside, ballerup.dk/sundhedshuset, der tilknyttes den kommunale hjemmeside ballerup.dk. Her vil både borgere og samarbejdspartner kunne finde information vedrørende SundhedsHusets idégrundlag, konkrete aktiviteter og nyheder.

Hjemmesiden vil også give borgerne mulighed for to-vejs kommunikation via en mail-funktion. Her kan interesserede komme i kontakt med SundhedsHusets personale i forbindelse med spørgsmål, ris & ros mv.

I forbindelse med efterårets høring vil denne interaktive del af hjemmesiden komme i brug. Det giver mulighed for, at andre end de formelle høringsparter kan bidrage til processen med kommentarer og forslag – og således bringes sloganet *"SundhedsHus for alle"* aktivt ind i kommunikationsstrategien.

Lokal information

Det vil også være muligt at holde sig informeret omkring SundhedsHusets arrangementer og aktiviteter i Ballerup Bladet, Kig & Lyt, De 4 Årstider, beboerblade samt via pjecer og andre tryksager, der udgives løbende. Sidstnævnte indeholder gode muligheder for en målrettet og opsøgende kommunikation med særlige hensyn til specifikke målgrupper. Bibliotekerne spiller en meget aktiv rolle i den lokale information, hvorfor SundhedsHuset vil indgå i et tæt samarbejde med de tre biblioteker om denne opgave.

Praktisk info i SundhedsHuset

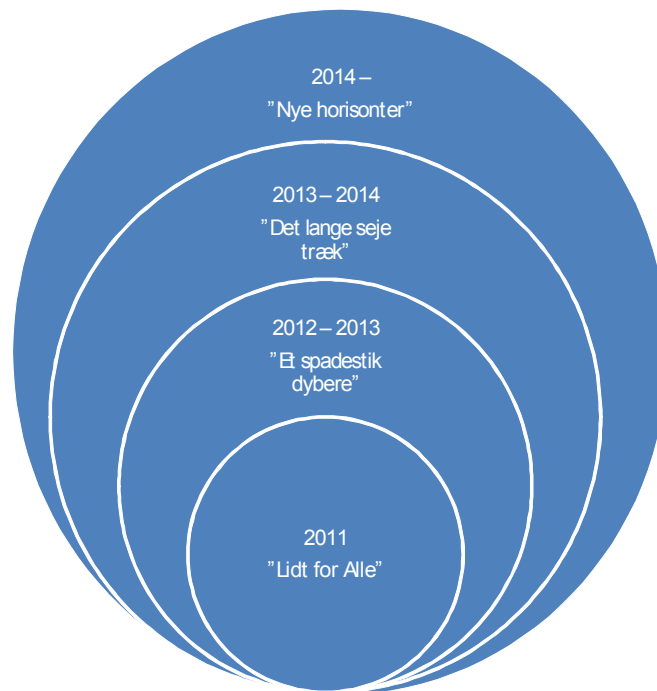
Kommunikationsstrategien dækker også informationsbehovet inden for SundhedsHusets fysiske rammer. Her vil der være diverse brochurer vedrørende relevante aktiviteter og samarbejdsparter samt opslagstavler til husets brugere. Der opsættes info-skærme med oplysninger om konkrete aktiviteter samt informationer om de frivillige patientforeninger. Internt i SundhedsHuset oprettes der bl.a. dueslag til samarbejdspartnere, så kommunikationen kan løbe frit og på tværs af foreninger.

Det er målet med kommunikationsstrategien, at Ballerup Kommunes SundhedsHus bliver et SundhedsHus for Alle!

6.0 Tids- og handleplan

SundhedsHusets aktiviteter sættes som tidligere nævnt i gang trinvist og vil udvikle sig i takt med udvikling af samarbejdsrelationer, samt tidsmæssigt og økonomisk råderum. SundhedsHuset bygger på en innovativ platform, hvor det vil være de givne samarbejdsrelationer, der i stor udtrækning vil udvikle aktiviteterne hen ad vejen. Der vil efter det første år blive gennemført en evaluering af husets aktiviteter, hvor forudsætningerne og erfaringerne samles og vurderes med henblik på eventuelle justeringer.

Skematisk kan udviklingen af aktiviteterne skitseres som nedenstående:

2011: "Lidt for alle"

Det første år vil være præget af opbygning af SundhedsHuset, hvor byggeriet færdiggøres, lokalerne tages i brug og åbning af SundhedsHuset. Med det formål at skabe et "Sundhedshus for Alle" vil aktiviteterne have karakter af, at ramme mange målgrupper via fx temaaftener, fyraftensmøder og events. Dette kombineres med basisydelser indenfor KRAMS-området. Afdækning af kræftområdet vil blive startet op.

Derudover vil der være fokus på udbygning af samarbejdsrelationer, henvisningsstrukturer, kommunikationsstrukturer mv.

- Eksempler på Sundhedstilbud:
 - Kost- og motionsvejledning
 - Åben Rådgivning Rusmidler, mv.
 - Mødregupper
 - Åbent Hus arrangementer
 - Temaaftener, fyraftensmøder
 - Rygestop
 - Patientuddannelse "Lær at leve med Kronisk sygdom"
 - Forebyggende hjemmebesøg

2012 - 2013: "Et spadestik dybere -

På baggrund af det første år vil der være basis for at komme et lag længere ned i aktiviteterne.

- Sundhedstilbuddene udbygges og flere kommer til.
- Flere tilbud tilbydes som samarbejdsprojekter mellem flere aktører
- Implementering af forløbsprogrammer i forhold til KOL, Diabetes og evt. hjerte-karområdet.
- Den elektroniske kommunikation mellem SundhedsHus, læger og hospitaler er implementeret.

- Etablering af fastholdelsesaktiviteter er fokusområde.

2013 – 2014: "Det lange seje træk"

På baggrund af de første års erfaringer kan der udbygges aktiviteter i relation til særlige fokusområder. De målgrupper, der ikke i første omgang er blevet skabt kontakt til sættes i fokus og nye samarbejdsrelationer til fx virksomheder afprøves.

2014 - : "Nye Horisonter"

Fortsat udvikling af aktiviteter og samarbejdsrelationer.

